

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра Економіки підприємства та організації підприємницької діяльності
(найменування кафедри)

Допущено до захисту

Завідувач кафедри

_____ Янковий О.Г.

(підпис)

“ ___ ” _____ 2018 р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на здобуття освітнього ступеня магістра

зі спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»

(шифр та найменування спеціальності)

за магістерською програмою професійного спрямування

«Економіка та стратегія розвитку підприємства»

(назва магістерської програми)

на тему: **«Підвищення ефективності використання персоналу на підприємстві (на прикладі ТОВ «Саратський завод продтоварів»)»**

(назва теми)

Виконавець:

студент центру заочної форми навчання

Маковський А.О.

(прізвище, ім'я, по батькові)

_____
/підпис/

Науковий керівник:

к.е.н., доцент

(науковий ступінь, вчене звання)

Малишко В.С.

(прізвище, ім'я, по батькові)

_____
/підпис/

ЗМІСТ

ВСТУП	3
Розділ 1. Сутнісна характеристика персоналу на виробничому підприємстві	6
1.1. Сутність та класифікація персоналу на підприємстві	6
1.2. Планування чисельності персоналу на підприємстві	16
1.3. Фактори, що впливають на підвищення ефективності використання персоналу на підприємстві	24
Висновки до розділу 1	32
Розділ 2. Аналіз ефективності використання персоналу на ТОВ «Саратський завод продтоварів»	34
2.1 Аналіз техніко-економічної характеристика господарської діяльності ТОВ «Саратський завод продтоварів».	34
2.2. Аналіз ефективності використання персоналу на ТОВ «Саратський завод продтоварів»	59
2.3. Резерви підвищення ефективного використання персоналу ТОВ «Саратський завод продтоварів»	73
Висновки до розділу 2	83
Розділ 3. Шляхи підвищення ефективності використання персоналу на підприємстві ТОВ «Саратський завод продтоварів»	85
3.1 Підвищення ефективності використання персоналу ТОВ «Саратський завод продтоварів» за рахунок вдосконалення організації праці	85
3.2 Підвищення ефективності використання персоналу ТОВ «Саратський завод продтоварів» за рахунок впровадження нового виробничого обладнання	90
Висновки до розділу 3	96
ВИСНОВКИ	97
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	99

Будучи головними визначальними елементами системи управління, трудові ресурси надають вирішальний вплив на її формування та вдосконалення.

Сутність управління трудових ресурсів розкривається за допомогою таких понять як персонал, трудовий колектив, кадри. Факторами ефективності господарської діяльності кожного підприємства в ринкових умовах є забезпеченість його трудовими ресурсами, раціональний режим праці, ефективність використання робочого часу, підвищення продуктивності праці.

В умовах ринкових відносин головною метою аналізу динаміки персоналу, є встановлення змін його кількісного та якісного складу. Виходячи з цієї мети, перед аналізом чисельності працівників та ефективності їх використання стоять важливі завдання, які можна сформулювати так:

- вивчення складу, структури і рух чисельності;
- дослідження продуктивності праці;
- вивчення витрат по оплаті праці, їх залежність від продуктивності і якісність праці;
- дослідження ефективності використання фондів оплати праці, за його відповідними напрямками.

Аналіз проводиться з метою початкової оцінки необхідної чисельності персоналу у взаємозв'язку з фінансовими можливостями підприємства.

Трудові ресурси підприємства є головними ресурсами кожного підприємства, від якості й ефективності використання якого багато в чому залежать результати діяльності підприємства і його конкурентоспроможність.

У зв'язку з дефіцитом робочий сили кадрове планування стало в багатьох підприємствах інтегруючий складовою частиною підприємницького планування.

Зміни, що відбуваються, пов'язані з необоротністю економічних реформ і рух здорової конкуренції, змушують організації приділяти значний вплив довгостроковим аспектам кадрової політики, що базується на науково обґрунтованому планування.

Метою дипломної роботи є аналіз ефективності використання персоналу та розробка рекомендацій по її підвищенню на виробничому підприємстві ТОВ «Саратський завод продтоварів».

Завдання дослідження:

- розглянути сутнісну характеристику та класифікацію персоналу на виробничому підприємстві;
- виявити напрямки планування персоналу в сучасних умовах розвитку економіки;
- провести аналіз господарської діяльності ТОВ «Саратський завод продтоварів»;
- дати оцінку ефективності використання персоналу на ТОВ «Саратський завод продтоварів»;
- проаналізувати резерви підвищення ефективності використання персоналу підприємства ТОВ «Саратський завод продтоварів»;
- розробити пропозицій щодо підвищення ефективності використання персоналу на ТОВ «Саратський завод продтоварів»;
- визначити вплив запропонованих заходів на основні показники виробничо-господарської діяльності ТОВ «Саратський завод продтоварів».

Об'єкт дослідження є персонал підприємства ТОВ «Саратський завод продтоварів», який є основним елементом виробничо-господарської діяльності підприємства.

Предмет дослідження є аналіз використання персоналу підприємства ТОВ «Саратський завод продтоварів» та пошук шляхів підвищення ефективності його використання.

Методи дослідження. Для вирішення поставлених завдань в магістерській роботі були використані наступні методи дослідження: факторний аналіз основних техніко-економічних показників, метод порівняльного дослідження, проблемо-ситуаційний метод, метод статистичного та техніко-економічного аналізу, метод прогнозування економічних показників та інше.

Інформаційна база дослідження дипломної роботи була наступна інформація: Закони України та нормативні акти стосовно теми магістерської роботи, літературні джерела різних авторів, що вивчали ефективність використання персоналу на промисловому підприємстві, фінансова та статистична звітність ТОВ «Саратський завод продтоварів» за останні три роки господарської діяльності, дані оперативного обліку.

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота магістра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (найменувань) . Загальний обсяг роботи становить сторінок. Основний зміст викладено на сторінках. Робота містить таблиці, рисунків.

Висновки до розділу 3

Таким чином по результатам дослідження проведеного у третьому розділі магістерської роботи можна зробити наступні висновки.

ТОВ «Саратський завод продтоварів» працює з ефективною господарською діяльністю. На підприємстві існують резерви підвищення ефективності використання персоналу які напряду залежать від ефективності господарської діяльності підприємства.

В першу черга підвищити ефективність використання персоналу підприємства можливо за рахунок підвищення інтенсивності використання існуючих виробничих фондів підприємства. Для цього необхідно скоротити цілозмінні простой основних виробничих фондів, поломки, то простой за рахунок нестачі сировини. В результаті аналізу нами було запропоновано підвищення ефективності використання персоналу за рахунок простоїв підприємства у ремонті.

По друге було виявлено, що підприємство ТОВ «Саратський завод продтоварів» працює на фактично зношеному обладнанні. Отже без заміни та модернізації основного виробничого обладнання не можна говорити про підвищення ефективності використання персоналу підприємства. У результаті дослідження нами були запропоновані заходи по оновленю та модернізації основного виробничого обладнання ТОВ «Саратський завод продтоварів», що суттєво вплинуло на підвищення ефективності використання персоналу на досліджуваному підприємстві.

ВИСНОВКИ

Провів дослідження у даній магістерській дипломній роботі можна зробити висновок, що достатня забезпеченість підприємства персоналом, його ефективне використання, достатньо високий рівень продуктивності праці, мають велике значення для підвищення основних показників господарської діяльності підприємства.

Проблема управління персоналом виробничих підприємств і ефективне його використання відноситься до числа найважливіших проблем у сучасному управлінні виробничим підприємством.

У результаті проведеного аналізу господарської діяльності ТОВ «Саратський завод продтоварів» ми прийшли до наступних висновків:

- За всі три роки аналізу господарської діяльності спостерігається позитивна тенденція щодо основних техніко-економічних показників підприємства. ТОВ «Саратський завод продтоварів» має достатньо високу рентабельність реалізованої продукції, що дозволяє йому щорічно отримувати чистий прибуток в значних обсягах
- Показники фінансової стійкості та ліквідності підприємства ТОВ «Саратський завод продтоварів» знаходяться на задовільному рівні та мають позитивну тенденцію. Це ж саме стосується і показників ділової активності підприємства.
- На підприємстві ТОВ «Саратський завод продтоварів» досить позитивні показники ефективності використання персоналу. В цілому підприємство повністю забезпечене необхідною кількістю персоналу та має дуже низькі показники плинності за аналізований період

Незважаючи на позитивні результати діяльності, ТОВ «Саратський завод продтоварів» також мають місце і негативні явища при використанні персоналу:

- В першу чергу підприємства ТОВ «Саратський завод продтоварів». Працює на фактично зношеному виробничому обладнанні, що негативно впливає на ефективність використання персоналу.
- На підприємстві спостерігається низька ефективність використання виробничого обладнання та персоналу за аналізований період.
- Крім того на ТОВ «Саратський завод продтоварів» спостерігається незначне дублювання управлінських функцій адміністративним персоналом.

На підставі проведеного аналізу було встановлено, що основними резервами ефективного використання персоналу є:

- ✓ Підвищення інтенсивності роботи персоналу підприємства;
- ✓ Підвищення продуктивності праці ТОВ «Саратський завод продтоварів».
- ✓ Економія чисельності персоналу ТОВ «Саратський завод продтоварів» за рахунок впровадження нового прогресивного виробничого обладнання.

Після виявлення основних резервів підвищення ефективності використання персоналу ТОВ «Саратський завод продтоварів» нами були запропоновані конкретні адресні заходи, які дозволять підвищити роботу персоналу підприємства.

По перше для підвищення продуктивності праці на ТОВ «Саратський завод продтоварів» нами було запропоновано підвищення інтенсивності праці виробничого персоналу на аналізованому підприємстві. З цією метою було запропоновано скорочення простоїв підприємства у плановому ремонті. В наслідок такого заходу продуктивність праці на підприємстві виросте на 3,2%

По друге було запропоновано підвищити продуктивність праці за рахунок провадження нового виробничого обладнання та модернізації старого, діючого обладнання. В наслідку таких заходів продуктивність праці ТОВ «Саратський завод продтоварів» виросте на 21,2% та 7% відповідно.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Адамчук, В.В. Экономика и социология труда: Учебник для вузов [Текст] / В. В. Адамчука. - М.: ЮНИТИ, 2000. - 407с.
2. Алексеева М.М. Планирование деятельности фирмы. – М.: Финансы и статистика, 1997. – 248 с.
3. Амельченко, А.В., Анализ и диагностика финансово-хозяйственной деятельности предприятия: Учеб. пособие. [Текст] / А.В. Амельченко – СПб.: СПбГИЭУ, 2005. – 113 с.
4. Архипов, А. И. Экономика труда: учебник [Текст] / А.И. Архипов. - "Экономика". – 2010. – 558 с.
5. Балабанова, А.В. Макроэкономика: механизмы повышения качества роста: Учебное пособие [Текст] / А.В. Балабанова. - М.: Высшая школа, 2010. - 373 с.
6. Булатов, А.С. Экономика: Учебник для вузов [Текст] / А. С. Булатова. - М.: Юристъ, 2006. - 894с.
7. Бойчик І.М., Харів М.І. Економіка підприємств. – Львів: Сполом, 1998. – 212 с.
8. Бухалков М.И. Внутрифирменное планирование. Учебник. – М.: Имфра-М, 1999. – 392 с.
9. Вдосконалення методики визначення трудового потенціалу промислового підприємства [Електронний ресурс] / М. М. Новікова // Научно-технічний збірник. – 2008. - № 80. – С. 235. – Режим доступу: <http://eprints.kname.edu.ua/4211/1/235-248.pdf>
10. Владимирова, Л. П. Экономика труда [Текст] /Л.П.Владимирова. - Учебное пособие. - М.: Дашков и Ко, 2002.- 300с.
11. Волков, В.П. Экономика предприятия: Учебное пособие [Текст] /В. П. Волков. - М.: Новое знание, 2003.- 677с.
12. Генкин, Б. М. Экономика и социология труда [Текст] / Б.М.Генкин. - М.: НОРМА-ИНФРА-М, 2009. - 384 с.

13. Горемыкин В.А., Бугулов Э.Р., Богомолов А.Ю. Планирование на предприятии. Учебник, издание 2-е, стереотипное. – М.: Информационно-издательский дом "Филинь", Рилант, 2000. – 328с.
14. Гринькова В.М. Проблеми управління трудовими ресурсами підприємства: Наук. вид. / В. М. Гринькова, О. М. Ястремська. —К.: ХНЕУ, 2011. — 192 с.
15. Гринчуцький В.І. Економіка підприємства: навч.посібник / Гринчуцький В.І., Карапетян Е.Т., Погріщук Б.В. – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 304с.
16. Давидюк Т. В. Трудові ресурси, трудовий потенціал, робоча сила, людський капітал: взаємозв'язок категорій / Т. В. Давидюк // Вісник Житомирського державного технологічного університету. – 2013. – № 1(47). – С. 30–35.
17. До питань формування системи показників для визначення рівня соціально-трудової безпеки підприємства [Електронний ресурс] / Х. В. Жидецька // Наукові записки. – 2015. - № 1(50). – С. 87. – Режим доступу: file:///C:/Users/F5/Downloads/Nzec_2015_1_14.pdf
18. Друккер Петер. Як забезпечити успіх у бізнесі; новаторство і підприємництво / Пер. з англ. – К.: Україна, 1994.
19. Економіка підприємства: Навч. посіб. / А. В. Шегда, Т. М. Литвиненко, М. П. Нахаба та ін.; За ред. А. В. Шегди. – 2-ге вид., стер. – К.: Знання-Прес, 2002. – 335 с.
20. Економіка підприємства: Підручник. За ред. акад. С.Ф. Покропивного. 2-е вид., перероб. та доп. – К.: КНЕУ, 2001. – 528 с.
21. Завіновська Г.Т. Економіка праці: Навч. посібник. – К.: КНЕУ, 2003. – 300 с.
22. Ильин А.И., Сеница Л.М. Планирование на предприятии: В 2-х ч. Часть 2. Тактическое планирование / Под. Общей ред. А.И. Ильина. – Мн.: ООО "Новое знание", 2000. – 416 с.

23. Крушельницька О.В. Управління персоналом: навч. посіб. / О.В.Крушельницька, Д. П. Мельничук. – 2–е вид., перероб. і допов. – К.: Кондор, 2005. – 304 с.
24. Кодекс законів про працю України: за станом на 01.05.2016 р. / Верховна Рада України. – Офіц. вид. – К.: Парлам. вид-во, 2016. – 124 с. – (Бібліотека офіційних видань).
25. Класифікація персоналу підприємства : управлінський підхід [Електронний ресурс] / Р. Д. Якубів // Інноваційна економіка. – 2014. - № 3(52). – С. 131 - 135. - Режим доступу: file:///C:/Users/F5/Downloads/inek_2014_3_18.pdf
26. Концепція управління персоналом в умовах подолання кризи [Електронний ресурс] / В.К. Данилко, О. І. Гриценко // Вісник ЖДТУ. – 2013. - № 2 (64). – С. 167 - 173. - Режим доступу: file:///C:/Users/F5/Downloads/Vzhdtu_econ_2013_2_21.pdf
27. Кулинцев, И. И. Экономика и социология труда [Текст] /И.И. Кулинцев. - Монография. - М.: Центр экономики и маркетинга, 2001. - 302с.
28. Методичні аспекти аналізу стану та використання персоналу на аграрному підприємстві [Електронний ресурс] / С. М. Бабенко // Проблеми матеріальної культури - економічні науки. – 2008. - № 2. – С. 14 - 17. – Режим доступу: <http://eprints.kname.edu.ua/4211/1/235-248.pdf>
- 29.
30. Обеспечение материальными ресурсами и коммерческая деятельность предприятия / Под ред. Весилюнина Ф.П. – Минск: Высшая школа, 1991. – 270 с.
31. Орлов О.О. Планування діяльності промислового підприємства. Підручник. – К.: Скарби, 2002. – 336 с.
32. Осипов В.І. Економіка підприємства: підручник / Осипов Василь Іванович. – К.: Одеса: Маяк, 2005. – 724 с.
33. Пашуто, В. П. Организация и нормирование труда на предприятии /В.П. Пашуто. - Учеб. пособие. [Текст] / КноРус. - 2009. - 319с.

34. Планування діяльності підприємства: Навч. – метод. посібник для самост. вивч. дисц. / М.А. Белов, Н.М. Євдокимова, В.Є. Москалюк та ін.; За заг. ред. В.Є. Москалюка. – К.: КНЕУ, 2002. – 252 с.
35. Раицкий, К. А. Экономика предприятия: Учебник для вузов. [Текст] / К.А. Раицкий - М.: Маркетинг, 2006. - 693 с.
36. Рофе, А. И. Теоретические основы экономики и социологии труда [Текст] / А.И. Рофе, А.Л. Жуков. - Учебник.- М.: Издательство МИК, 2005. – 336 с.
37. Сафронов, Н.А. Экономика предприятия. Учебник. [Текст]/ Н. А. Сафронова. - М.: Экономистъ, 2009. – 608 с.
38. Система поточного контролювання кадрового забезпечення підприємства [Електронний ресурс] / М. Д. Пецкович // Вісник ОНУ ім. І. І. Мечникова. – 2013. - № 3. – С. 25 - 26. – Режим доступу: [file:///C:/Users/F5/Downloads/Vonu_econ_2013_18_3\(3\)__7.pdf](file:///C:/Users/F5/Downloads/Vonu_econ_2013_18_3(3)__7.pdf)
39. Сутність продуктивності праці та шляхи її зростання [Електронний ресурс] / А. В. Долюк // Бухгалтерський облік, аналіз і аудит. – 2014. - № 2. – С. 54. – Режим доступу: file:///C:/Users/USER/Downloads/boaa_2014_2_8.pdf
40. Тарасюк Г.М., Шваб Л.І. Планування діяльності підприємства. Навч. посіб. – К.: "Каравела", 2003. – 432 с.
41. Трудові ресурси підприємства: сутність, структура та їх вплив на діяльність підприємства [Електронний ресурс] / О. О. Бойко, А. В. Ксьоншка, Ю. І. Перемишленікова // Бібліотечний вісник. – 2015. – С. 14 - 19. - Режим доступу:https://zenodo.org/record/18070/files/03_2_boyko-6.pdf
42. Турченко М.О. Планування діяльності підприємства: підручник / Турченко Марія Олександрвна. - К.: Професіонал, 2004. - 320 с.
43. Тянь Р.Б. Планування діяльності підприємства: Навч. посібник. – К.: МАУП, 1998. – 156 с.
44. Фінанси підприємств: Підручник / Керівник авт. кол. і наук. ред. проф.

- А.М. Поддєрьогін. 2-ге вид., перероб. та доп. – К.: КНЕУ, 1999. – 384 с.
45. Хан Д. Планирование и контроль: концепция контроллинга: пер. с нем./ Под ред. и с предисл. Турчака А.А., Головача Л.Г, Лукашевича М.Л. – М.: Финансы и статистика, 1997. – 800 с.
46. Цал-Цалко Ю.С., Холод Б.І. Економіка підприємства: Навч. посібник. – Житомир: ЖІТІ, 2000. – 3 88 с.
47. Шлендер, П. Э. Практикум по экономике, организации и нормированию труда: учебное пособие [Текст]/ П.Э. Шлендер. - "Вузовский учебник". – 2010. – 318 с.